

2022-03-02

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-03-02

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI)

HÄNDELSEN

Pågående utbrott av HPAI på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

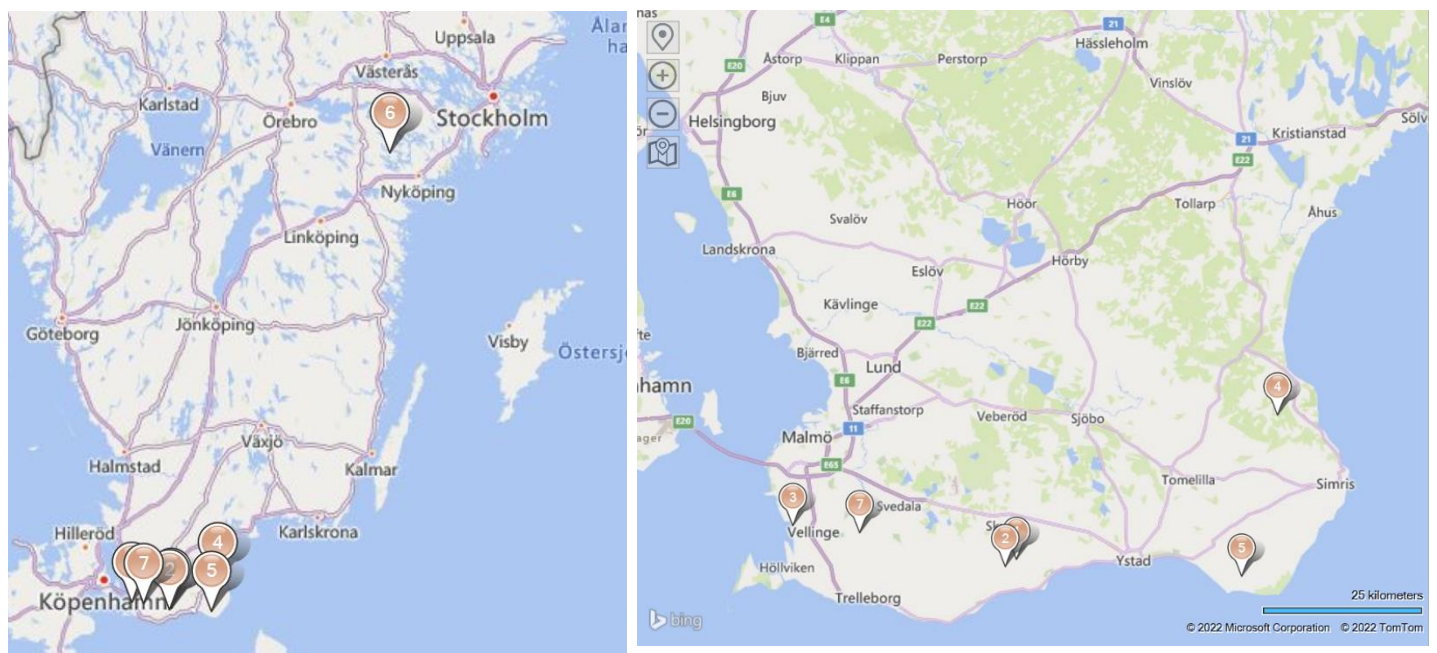
Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2022-03-01*	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP7
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

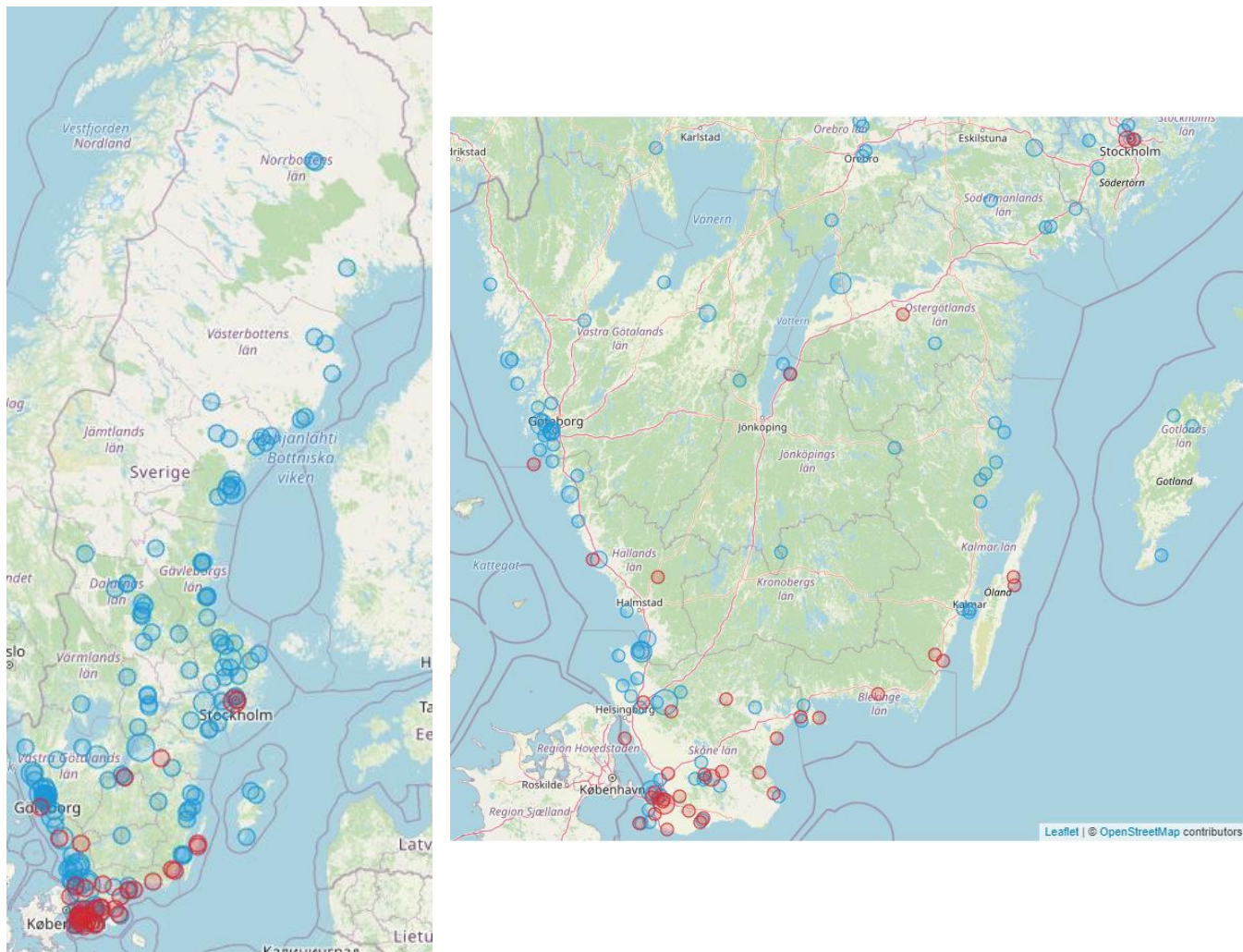
*Fågelinfluensa av typen H5N1 är konstaterad och analys av patogenicitet pågår.

Jordbruksverket har i enlighet med internationell lagstiftning beslutat om åtgärder vilket bland annat innebär avlivning av fjäderfän och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet.

Figur 1: Kartor över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Sedan förra lägesbilden för tre veckor sedan har fågelinfluensa av typen H5N1 konstaterat i en småskalig flock i Vellinge kommun. Patogenicitetsbestämning av virus pågår i skrivande stund men antas vara högpatogen typ. SVA har under perioden analyserat prover från tre anläggningar med misstanke om fågelinfluensa där misstanken avfärdats efter negativt resultat. Under samma period har fågelinfluensa konstaterats hos två vilda fåglar, en vitkindad gås i Ronneby och en duvhök i Göteborg. Exempel på intressanta rapporter till rapporteravilt.sva.se är information om enstaka döda knölsvanor i Kalmar län där fåglar kommer att skickas in för analys från Mönsterås kommun. Fynd av HPAI hos vilda fåglar har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm, Västra Götaland, Blekinge och Jönköpings län sedan 1 oktober 2021, se kartor och tabell.

Figur 2: Kartor över fynd av HPAI hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2022-02-17	H5N1	Blekinge	Ronneby	Vitkindad gås
2022-02-10	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Duvhök
2022-01-27	H5N1	Skåne	Klippan	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Skåne	Åstorp	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Simrishamn	Ormvråk
2022-01-24	H5N1	Skåne	Skurup	Ormvråk
2022-01-12	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut
2022-01-12	H5N1	Jönköping	Jönköping	Knölsvan
2022-01-07	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås

2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Skurup	Sångsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2021-12-21	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås
2021-12-16	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-10	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-01	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-11-18	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-16	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Lund	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Kaja
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Ormvråk
2021-11-09	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-04	H5	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Ormvråk
2021-11-03	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-02	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-10-15	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

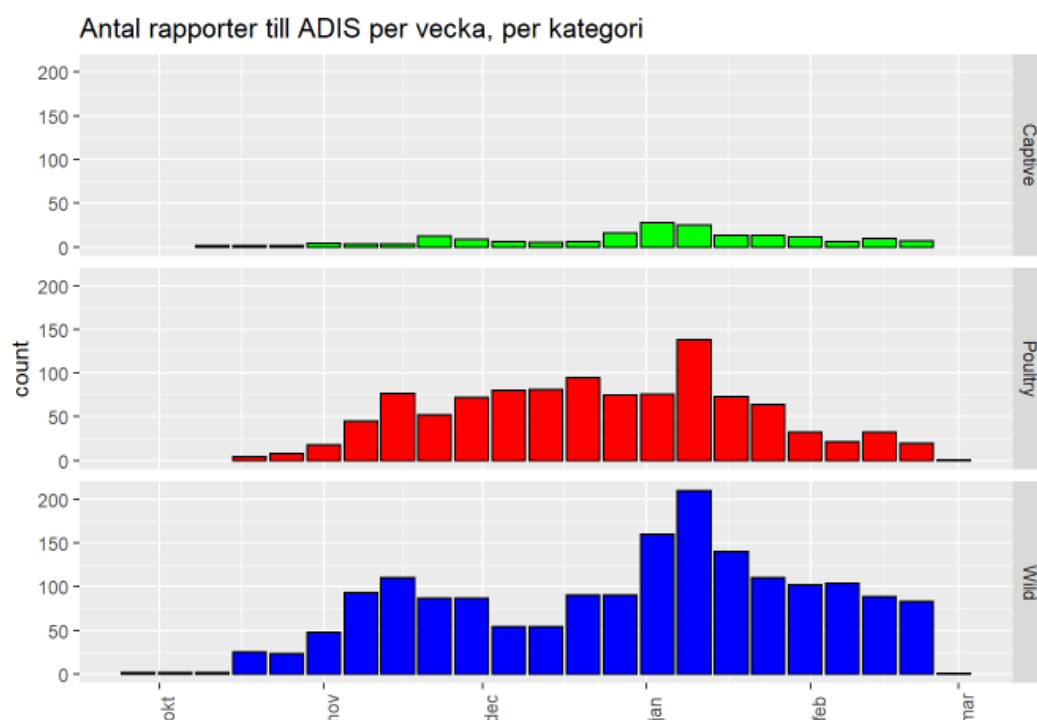
Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

I sammanhanget vill vi nämna att den senaste veckan har de senaste undersökningarna inte visats på den extern webben grund av tekniska störningar, felsökning pågår.

Situationen i Europa

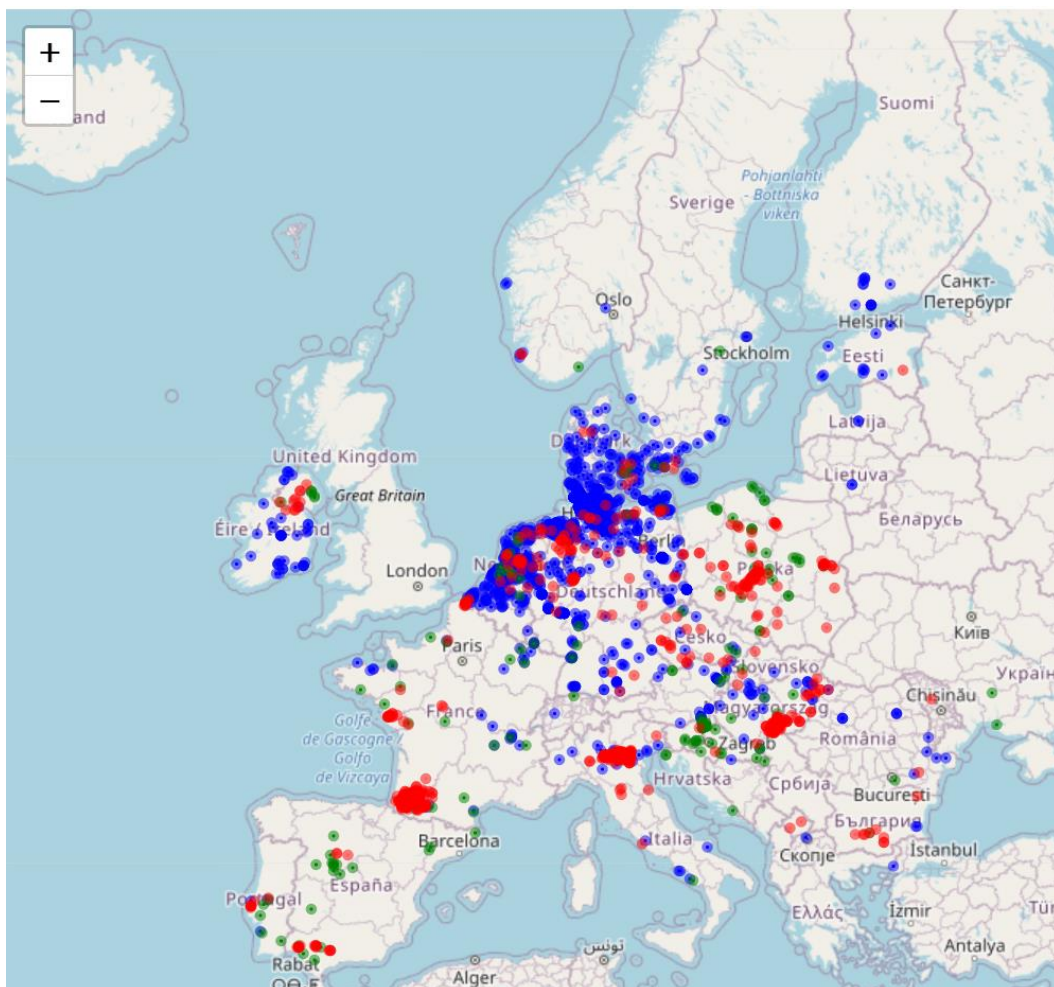
Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS med upptäckt från 1 oktober 2021 fram till 28/2 2022 sammanställt på webbplatsen för EU:s referenslaboratorium för AI, Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie (IZSve) är: 1879 (278) fall på vilda fåglar, 1060 (76) utbrott på fjäderfä och 55 (3) utbrott på andra fåglar i fåglar i fångenskap. Inom parentes anges antalet rapporter de senaste tre veckorna dvs sedan den senaste lägesbilden. Det land som rapporterat flest fynd hos vilda fåglar de senaste två veckorna är Tyskland med 127 rapporter följt av Nederländerna med 67 rapporter. Danmark har rapporterat 13 fynd hos vilda fåglar de senaste tre veckorna. Majoriteten av rapporterna som rör fjäderfä kommer från Frankrike med 27 utbrott och det är övervägande ankbesättningar i sydvästra delarna av landet. Det land som haft näst flest utbrott på fjäderfä de senaste tre veckorna är Spanien som rapporterat 16 utbrott. Under de senaste tre veckorna har utbrott hos fjäderfä även rapporterats från Danmark, Nederländerna, Italien, Tjeckien, Tyskland, Rumänien, Polen, Portugal och Spanien. Frankrike är nu det land i EU som rapporterat flest utbrott på fjäderfä under säsongen.

Antalet rapporterade utbrott av HPAI i Storbritannien fortsätter att öka (källa APHA). Utbrotten är spridda över hela Storbritannien, de flesta utbrotten hos tamfåglar är belägna i England (82 st), men det är även rapporterat sex i Skottland och fem i Wales, liksom sex i Nordirland (ingår i ADIS), samtliga HPAI H5N1.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rapporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av HPAI H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som ”översomrat” i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av HPAI på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (grön prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-03-01.

Källa: ADIS samt <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 i större delen av södra Sverige. Områden för skyddsnivå 2 har identifierats med stöd av en riskbedömning (SVA 2021/712).

Höstens utbrott av HPAI har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades HPAI på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäfloccar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Majoriteten av fågelinfluensafallen som bekräftas är fortsatt i Skåne län men den geografiska utbredningen blir gradvis större och säsongens utbrott omfattar nu åtta län. Ytterligare geografisk utbredning kan förväntas under kommande månader när vattenlevande flyttfåglar rör sig norrut. Totalt antal fynd av HPAI hos vilda fåglar i Sverige är hittills något högre säsongen 2021–2022 jämfört med motsvarande period 2020–2021. Fördelningen över tid skiljer sig dock mellan säsongerna, i fjol sågs en topp under februari och mars och under innevarande säsong har majoriteten av fallen hittills inkommit till SVA under november och december. Det är inte klarlagt vad skillnaderna mellan säsongerna beror på men sannolikt kan flera faktorer spela in. Ett observandum är fortsatt högt antal rapporterade fall på vilda fåglar i Tyskland, Danmark och Nederländerna. En annan faktor att ha i åtanke är att övervakningen baseras på inrapporterade fynd och är beroende av att vilda fåglar upptäcks och rapporteras. Under förra säsongen uppmärksammades fågelinfluensas mycket medialt och detta skulle eventuellt kunna ha bidragit till ökad rapportering av fynd av döda fåglar och därmed också ökade möjligheter att detektera positiva fall.

Smittläget för tama fåglar i Sverige är bättre än motsvarande period i fjol. Orsakerna till det är heller inte klarlagda men en bidragande faktor skulle kunna vara att smittskyddet i fjäderfäbesättningar har stärkts men det skulle också kunna vara ett tecken på ett lägre smittryck från de vilda fåglarna jämfört med i fjol. För att få en bättre bild av smittläget hos de vilda fåglarna önskar SVA fortsatt få in rapporter från allmänheten om man noterar sjuka eller döda vilda fåglar. SVA kommer också att gå ut med påminnelser om detta.

Bedömningen är fortsatt att sannolikheten för introduktion av HPAI till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar är generellt förhöjd. Som nämnts ovan rapporteras

många fall i närliggande länder och flytt av fåglar pågår. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår. Risken för introduktion av HPAI är högst i Skåne län och förväntas öka i fler län närmaste tiden främst i kustnära län från Mälardalen och söderut. Osäkerheten i bedömningen är stor både vad gäller nuläget och prognosen de närmaste veckorna.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att rapportera till sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa. I Italien har man också sett en ny bild med konstaterad HPAI på fjäderfä, men utan dramatiskt ökad dödlighet vilket är ett observandum. Baserat på erfarenheterna från Italien behöver svenska fjäderfäproducenter vara medvetna om att en mer diffus klinisk bild skulle kunna förekomma även här. Detta budskap har förmedlats till fjäderfänäringen.

Risken att de HPAI virus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med HPAI H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.